

Utrikesutskottets yttrande 2020/21:UU6y

Riksdagens skrivelser till regeringen och riksdagsstyrelsen – åtgärder under 2020

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 23 mars att uppmana övriga utskott att senast den 4 maj yttra sig över regeringens skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Beslutet gäller för utrikesutskottet även i fråga om riksdagsstyrelsens redogörelse 2020/21:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen. Inga följdmotioner har väckts med anledning av skrivelsen eller redogörelsen.

Utrikesutskottet har granskat den redovisade behandlingen av riksdagsskrivelser med anledning av betänkanden från utrikesutskottet och från det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet i de fall det sammansatta utskottet behandlat ärenden som överlämnats från utrikesutskottet.

Utrikesutskottet har inget att invända mot de bedömningar som regeringen och riksdagsstyrelsen gör i fråga om slutbehandlade och ej slutbehandlade riksdagsskrivelser. I yttrandet redovisar utskottet ett antal iakttagelser som genomgången har gett upphov till.

Utskottets överväganden

Regeringens skrivelse

Regeringen ska varje år i en skrivelse till riksdagen redovisa vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen (9 kap. 8 § riksdagsordningen).

Regeringen lämnade den 16 mars 2021 skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020. I skrivelsen redovisar regeringen vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redovisningen omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari 2020–31 december 2020.

Riksdagsskrivelser inom utrikesutskottet område

I skrivelsen redovisar regeringen 23 riksdagsskrivelser från riksmötena 2018/19, 2019/20 och 2020/21 om beslut med anledning av betänkanden från utrikesutskottet och från det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet. Av riksdagsskrivelserna redovisas 19 som slutbehandlade. De övriga fyra redovisas som ej slutbehandlade.

Översikt över riksdagsskrivelser

Riksdagsskrivelser till regeringen med anledning av betänkanden från utrikesutskottet och från det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet där behandlingen avser ärenden som överlämnats från utrikesutskottet.

Rskr.	Betänkande (*tillkännagivande)	Slutbehandlad	Ej slutbehandlad
2018/19:302	2018/19:UU8* Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018	X	
2019/20:104	2019/20:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd		X
2019/20:119	2019/20:UFöU2* Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak	X	
2019/20:147	2019/20:UU6 Sveriges feministiska utrikespolitik	X	
2019/20:159	2019/20:UU13 Riksrevisionens rapport om Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete	X	
2019/20:266	2019/20:UU7 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)	X	
2019/20:268	2019/20:UU8 Europarådet	X	

2019/20:286	2019/20:UU17 Resultatskrivelse om utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd genom multilaterala organisationer	X	
2019/20:324	2019/20:UFöU4 Svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali	X	
2019/20:325	2019/20:UU10 Verksamheten i Europeiska unionen under 2019	X	
2019/20:326	2019/20:UU10* Verksamheten i Europeiska unionen under 2019	X	
2019/20:327	2019/20:UU11 Strategisk exportkontroll 2019 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden	X	
2019/20:330	2019/20:UU14 Nordiskt och arktiskt samarbete	X	
2019/20:332	2019/20:UU18* Granskning av utländska direktinvesteringar		X
2020/21:3	2019/20:UFöU5 Operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland	X	
2020/21:13	2020/21:UU3 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar	X	
2020/21:101	2020/21:UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	X	
2020/21:117	2020/21:UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan	X	
2020/21:118	2020/21:UFöU2 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak	X	
2020/21:119	2020/21:UFöU3 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali	X	
2020/21:125	2020/21:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt utvecklingssamarbete	X	

2020/21:133	2020/21:UFöU4*	X
	Säkerhetspolitisk inriktning – Totalförsvaret 2021–2025	
2020/21:134	2020/21:UFöU4*	X
	Säkerhetspolitisk inriktning – Totalförsvaret 2021–2025	

Källa: Skrivelse 2020/21:75

Slutbehandlade propositions- och skrivelseärenden inom utrikesutskottets område

Av regeringen avskrivna ärenden

Regeringen har skrivit av ett antal ärenden där riksdagens beslut varit att lägga en skrivelse från regeringen till handlingarna med avslag på motioner om tillkännagivanden till regeringen, och som därför inte kräver någon verkställighetsåtgärd. Det gäller riksdagsskrivelserna 2019/20:147, 2019/20:159, 2019/20:266, 2019/20:268, 2019/20:286, 2019/20:325, 2019/20:327 och 2019/20:330, som därmed anges vara slutbehandlade.

Svenskt deltagande i insatser i Afghanistan, Irak och Mali

I fråga om riksdagsskrivelser som gäller beslut om svenskt deltagande i internationella militära insatser i Afghanistan, Irak och Mali hänvisar regeringen till sitt beslut den 17 december 2020 om regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Försvarsmakten. Det gäller riksdagsskrivelserna 2019/20:324, 2020/21:117, 2020/21:118 och 2020/21:119, som därmed anges vara slutbehandlade.

Operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland

Riksdagsskrivelse 2020/21:3 avser riksdagens beslut om lagar för att möjliggöra ett operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland (prop. 2019/20:110, bet. 2019/20:UFöU5).

Den 10 september 2020 utfärdade regeringen de lagar som riksdagen antagit (SFS 2020:782–784). Riksdagsskrivelsen anges därmed vara slutbehandlad.

EU:s förordning om utländska direktinvesteringar

Riksdagsskrivelse 2020/21:13 avser riksdagens beslut om en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar (prop. 2019/20:193, bet. 2020/21:UU3).

Den 1 oktober 2020 utfärdade regeringen den antagna lagen (SFS 2020:826) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar. Riksdagsskrivelsen anges därmed vara slutbehandlad.

Budget för internationell samverkan

Riksdagsskrivelse 2020/21:101 gäller riksdagens beslut om anslag m.m. för 2021 inom budgetens utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2020/21:1 utg.omr. 5, bet. 2020/21:UU1).

Regeringen hänvisar till sitt beslut den 17 december 2020 om regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende anslagen inom utgiftsområdet. Riksdagsskrivelsen anges därmed vara slutbehandlad.

Budget för internationellt bistånd

Riksdagsskrivelse 2020/21:125 gäller riksdagens beslut om anslag m.m. för 2021 inom budgetens utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (prop. 2020/21:1 utg.omr. 7, bet. 2020/21:UU2).

Regeringen hänvisar till sitt beslut den 17 december 2020 om regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende anslagen inom utgiftsområdet. Riksdagsskrivelsen anges därmed vara slutbehandlad.

*Ej slutbehandlade propositions- och skrivelseärenden inom utrikesutskottets område***Afrikanska utvecklingsbanken**

Riksdagsskrivelse 2019/20:104 gäller riksdagens beslut om anslag m.m. för 2020 inom budgetens utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (prop. 2019/20:1 utg.omr. 7, bet. 2019/20:UU2).

I förra årets skrivelse (2019/20:75) redovisades beslutspunkterna 2 c) 3 och 2 c) 4 som ej slutbehandlade. Dessa punkter gäller medverkan i en kapitalhöjning i Afrikanska utvecklingsbanken respektive utställande av statliga garantier till Afrikanska utvecklingsbanken.

I årets skrivelse anges att regeringen den 12 mars 2020 beslutade om en svensk kapitalhöjning i Afrikanska utvecklingsbanken i enlighet med riksdagens beslut. Delpunkten 2 c) 3 anges därmed som slutbehandlad.

När det gäller att ställa ut statliga garantier anges att regeringen den 12 mars 2020 beslutade om statliga garantier men att regeringen avser att ställa ut ytterligare statliga garantier i enlighet med riksdagens beslut. Delpunkten 2 c) 4 är därmed inte slutbehandlad.

*Slutbehandlade tillkännagivanden inom utrikesutskottets område***Utvärdering av Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd**

Riksdagsskrivelse 2018/19:302 gäller behandlingen av Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018 (skr. 2018/19:104, bet. 2018/19:UU8) där riksdagen i beslutspunkt 2 med bifall till motion 2018/19:3090 (C, L) yrkande 1 gjorde ett tillkännagivande till regeringen om en oberoende utvärdering av medlemskapet.

Regeringen hänvisar till att den i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 5) beskrivit att den avsåg att tillsätta en oberoende

utredning och återkomma till riksdagen i ärendet. Genom regleringsbrevet till Försvarshögskolan för budgetåret 2020 (regeringsbeslut II:23 2019-12-19) gavs Försvarshögskolan i uppdrag att genomföra en utvärdering av resultatet av Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018. Uppdraget redovisades till regeringen den 15 december 2020. Vidare gav regeringen den 11 juni 2020 Statskontoret i uppdrag att utvärdera kostnaderna för det svenska medlemskapet i säkerhetsrådet 2017–2018. Även detta uppdrag redovisades till regeringen den 15 december 2020. Riksdagsskrivelsen anges därmed vara slutbehandlad.

Återrapportering om militär insats i Irak

Riksdagsskrivelse 2019/20:119 gäller ett beslut om fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak (prop. 2019/20:28, bet. 2019/20:UFöU2) där riksdagen i beslutspunkt 2 gjorde ett tillkännagivande till regeringen om vad utskottet anför om återrapportering, dvs. att regeringen ska återrapportera när läget så påkallar eller minst en gång per kvartal till utrikesutskottet om insatsens utformning, eventuellt förändrade förutsättningar för insatsen och insatsens bidrag till måluppfyllandet. I den mån regeringens dialog med ledningen för den internationella koalitionen mot Daish rör ovannämnda frågor ska även innehållet i denna dialog återrapporteras.

Regeringen redovisade i proposition 2020/21:21 att den under 2020 återrapporterat återkommande och minst en gång per kvartal till det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet, och avser att fortsätta göra så t.o.m. årsskiftet. Regeringen ansåg därmed att tillkännagivandet var tillgodosett och riksdagsskrivelsen anges följaktligen som slutbehandlad.

En global EU-sanktionslagstiftning för mänskliga rättigheter

Riksdagsskrivelse 2019/20:326 avser riksdagens beslut Verksamheten i Europeiska unionen under 2019, där riksdagen i beslutspunkt 4 med bifall till motionerna 2019/20:2818 (KD) yrkande 5, 2019/20:2830 (M) yrkande 5 och 2019/20:3261 (C) yrkande 3 gjorde ett tillkännagivande till regeringen om det som utskottet anför om en global EU-sanktionslagstiftning för mänskliga rättigheter, närmare bestämt att Sverige ska samarbeta med andra EU-länder i syfte att få fram en global tematisk EU-lagstiftning om individuella MR-sanktioner.

Regeringen beslutade den 3 december 2020 att Sverige skulle rösta för antagandet av ett rådsbeslut om restriktiva åtgärder mot allvarliga kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna. Rådsbeslutet antogs den 7 december 2020. Riksdagsskrivelsen anges därmed som slutbehandlad.

Ej slutbehandlade tillkännagivanden inom utrikesutskottets område

Granskning av utländska direktinvesteringar

Riksdagsskrivelse 2019/20:332 gäller riksdagens beslut Granskning av utländska direktinvesteringar (bet. 2019/20:UU18), i vilket riksdagen gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att den snarast ska genomföra åtgärder för att möjliggöra granskning av utländska investeringar inom skyddsvärda områden, däribland återkomma till riksdagen med förslag till ändringar i säkerhetsskyddslagen vad gäller överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet samt snarast utse den myndighet som ska vara kontaktpunkt enligt EU-förordningen (2019/452) om utländska direktinvesteringar.

Regeringen anger att tillkännagivandet delvis är tillgodosett genom dels proposition 2020/21:13 med förslag till ändringar i säkerhetsskyddslagen som efter riksdagens beslut trädde i kraft den 1 januari 2021, dels genom antagandet av förordningen (SFS 2020:827) i vilken Inspektionen för strategiska produkter pekas ut som kontaktpunkt enligt EU:s förordning om utländska direktinvesteringar.

Vidare tillsatte regeringen den 22 augusti 2019 en utredning med syfte att lämna förslag på hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden kan utformas (Ju 2019:06). Uppdraget ska redovisas senast den 2 november 2021. Riksdagsskrivelsen är därför inte slutbehandlad.

Natooption

De två riksdagsskrivelserna 2020/21:133 till Utrikesdepartementet och 2020/21:134 till Försvarsdepartementet gäller riksdagens beslut om en säkerhetspolitisk inriktning – Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:UFöU4), där riksdagen i besluts punkt 4 med bifall till motionerna 2019/20:3261 (C) yrkande 2, 2020/21:2942 (C) yrkande 2 och 2020/21:3749 (C, L) yrkande 2 gjorde ett tillkännagivande till regeringen om det som utskottet anført om en Natooption, nämligen att Sverige bör uttala en tydlig Natooption i sin säkerhetspolitiska linje.

Av regeringens skrivelse framgår att frågan bereds inom Regeringskansliet och att riksdagsskrivelserna inte är slutbehandlade.

Riksdagsstyrelsens redogörelse

Riksdagsstyrelsen ska årligen i en redogörelse redovisa vilka åtgärder styrelsen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till styrelsen (tillägsbestämmelse 9.17.3 riksdagsordningen).

Riksdagsstyrelsen lämnade den 24 februari 2021 redogörelse 2020/21:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen. I redogörelsen redovisar riksdagsstyrelsen vilka åtgärder den vidtagit med

anledning av de riksdagsskrivelser som har överlämnats till styrelsen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen beslut av riksdagsstyrelsen under tiden den 1 januari 2020–31 december 2020.

Redogörelsen innehåller en riksdagsskrivelse med anledning av ett betänkande från utrikesutskottet. Det är skrivelse 2019/20:226 som avser riksdagens beslut enligt betänkande 2019/20:UU12 Interparlamentariska unionen (IPU). I betänkandet behandlades riksdagsstyrelsens redogörelse 2019/20:RS3 Redogörelse för verksamheten inom Interparlamentariska unionen (IPU) och den svenska delegationens arbete under 2019.

Riksdagen beslutade den 29 april 2020 att lägga riksdagsstyrelsens redogörelse 2019/20:RS3 till handlingarna. Med hänvisning till detta anger riksdagsstyrelsen att riksdagsskrivelsen är slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet värdesätter regeringens skrivelse och riksdagsstyrelsens redogörelse som ett underlag för uppföljningen av de riksdagsbeslut som fattats på förslag av utskottet. Uppföljningen är av naturliga skäl övergripande och till stor del inriktad på den formella handläggningen. Som sådan ger den en plattform för senare ställningstaganden till urval av fattade beslut för mer detaljerade genomgångar av genomförandet och inte minst utvärderingar av resultaten. Behandlingen av skrivelsen och redogörelsen ger också tillfälle att stämma av regeringens och riksdagsstyrelsens uppfattningar om i vilken mån tillkännagivanden har tillgodosetts och riksdagsskrivelser slutbehandlats. Även en slutsats att utskottet delar de redovisade uppfattningarna är i det sammanhanget en viktig information.

Utskottet uppskattar att det delges de regleringsbrev som regeringen beslutar om för genomförandet av statsbudgeten i de delar som faller inom utskottets beredningsområde, dvs. utgiftsområde 5 Internationell samverkan och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Genom regleringsbreven kan utskottet följa hur regeringen fördelar myndighetsansvaret för de olika anslagen och hur villkoren för anslagen fullföljs. Regleringsbreven och ändringar av dem för budgetåren 2020 och 2021 har därmed utgjort ett kompletterande underlag för utskottets yttrande.

Sammanfattningsvis delar utskottet såväl regeringens som riksdagsstyrelsens uppfattning i fråga om slutbehandlade och ej slutbehandlade riksdagsskrivelser. Utskottet önskar emellertid redovisa ett antal iakttagelser som genomgången av skrivelsen och redogörelsen gett upphov till.

Regeringens skrivelse

När det gäller tillkännagivandet om en oberoende utvärdering av det svenska medlemskapet i FN:s säkerhetsråd 2017–2018 (skr. 2018/19:104, bet. 2018/19:UU8, rskr. 2018/19:302) har utskottet tagit del av Försvarshögskolans rapport Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018.

Rapportförfattaren professor Kjell Engelbrekt redogjorde vid utskottets sammanträde den 14 januari 2021 för sitt arbete med utvärderingen och för de slutsatser som han redovisar i rapporten. I anslutning till detta tog utskottet också del av sammanfattningar av åtta då opublicerade vetenskapliga artiklar som beställts inom ramen för uppdraget (dnr 863-2020/21). Vidare har utskottet noterat Statskontorets rapport 2020:103 Kostnader för Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018 – En analys. Utskottet delar uppfattningen att tillkännagivandet är tillgodosett och att riksdagsskrivelsen är slutbehandlad. Vidare noterar utskottet att regeringen hållit riksdagen underrättad om dess arbete med ärendet så som regeringen utfäste sig att göra i budgetpropositionen för 2020. Det har gjorts genom den nu föreliggande skrivelsen och föregående års motsvarighet samt genom att utrikesutskottet i särskild ordning delgavs det antagna regleringsbrevet för 2020 avseende Försvarshögskolan, vilket anmälades i utskottet vid sammanträdet den 16 januari 2020.

När det gäller tillkännagivandet om återrapportering till utrikesutskottet om Sveriges fortsatta deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak (prop. 2019/20:28, bet. 2019/20:UFöU2, rskr. 2019/20:119) konstaterar utskottet att regeringen och företrädare för Försvarsmakten under 2020 informerade om internationella insatser vid samtidiga sammanträden i utrikesutskottet och försvarsutskottet den 9 januari och den 10 september. Däremellan lämnades information till det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet den 26 mars, den 16 april och den 9 juli. Under 2021 har information lämnats till utrikesutskottet och försvarsutskottet den 21 januari och den 22 april.

Utskottet delar regeringens bedömning att de återrapporteringar som gjordes under 2020 innebär att tillkännagivandet är tillgodosett och att riksdagsskrivelsen är slutbehandlad. Utskottet uppskattar regeringens beredvillighet att även fortsättningsvis återrapportera om deltagandet i samtliga militära insatser i enlighet med vad det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet uttalat vid behandlingarna under hösten 2020 av regeringens förslag om fortsatt svenskt deltagande i tre militära insatser (bet. 2020/21:UFöU1, 2020/21:UFöU2 och 2020/21:UFöU3). Enligt utskottet är det en bättre ordning att återrapporteringen om de militära insatserna görs på grundval av en ömsesidig förståelse för den stora betydelse som denna information har för den parlamentariska förankringen än att riksdagen skulle rikta upprepade tillkännagivanden om det till regeringen.

Utskottet påminner om att det är riksdagen som beslutar om statens budget och att anslagen inte får användas på annat sätt än vad riksdagen har bestämt. I anslutning till detta har konstitutionsutskottet i betänkande 2018/19:KU21 framhållit att riksdagsskrivelser som rör riksdagens budgetbeslut inte per automatik kan avskrivas med regleringsbreven i december. En bedömning behöver göras i varje enskilt fall. Inte förrän alla delar av budgetbeslutet är genomförda kan riksdagsskrivelsen ses som slutbehandlad. Av regeringens redogörelse bör då också framgå vad som ligger till grund för att riksdagsskrivelsen anses slutbehandlad. Utskottet uppskattar mot bakgrund av

detta den uppdaterade redogörelsen för behandlingen av beslutet om utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för budgetåret 2020 i fråga om kapitaltillskott och garantier till Afrikanska utvecklingsbanken.

När det gäller tillkännagivandet om granskning av utländska direktinvesteringar (bet. 2019/20:UU18, rskr. 2019/20:332) får regeringen enligt utskottet anses ha agerat skyndsamt i enlighet med riksdagens beslut. Utskottet noterar att regeringen den 4 juni 2020 beslutade att ge Inspektionen för strategiska produkter (ISP) i uppgift att vara nationell kontaktpunkt enligt EU:s förordning, inför att denna skulle börja tillämpas den 11 oktober 2020. Den nya uppgiften åtföljdes av en anslagsökning för ISP om 2 000 000 kronor med motiveringen att de effekter som utbrottet av det nya coronaviruset har haft på ekonomin har aktualiserat frågor om utländska uppköp av företag som bedriver verksamhet av betydelse för Sveriges säkerhet och att det bl.a. mot den bakgrunden är angeläget att ISP så tidigt som möjligt ges goda förutsättningar att verka som nationell kontaktpunkt (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:361–366). Beslutet om anslagsökningen verkställdes genom en ändring av regleringsbrevet för budgetåret 2020 avseende ISP (regeringsbeslut IV:1 2020-07-02). Utskottet instämmer fullt ut i motiveringen till anslagsökningen för ISP och noterar att ISP gavs uppgiften att vara nationell kontaktpunkt samma dag som utskottet justerade sitt förslag till tillkännagivande och nära två veckor före riksdagen beslutade om det. Denna del av tillkännagivandet var således redan tillgodosedd även om lagen och förordningen om kompletterande bestämmelser till EU:s förordning samt förordningen om ändring av ISP:s instruktion (SFS 2020:826–828) utfärdades först den 1 oktober 2020, dagen efter att riksdagen antagit lagen. Vidare beslutade riksdagen den 25 november 2020 om ändringar i säkerhetsskyddslagen vad gäller kontrollåtgärder vid överlåtelser av säkerhetsskyddskänslig verksamhet (prop. 2020/21:13, bet. 2020/21:JuU10, rskr. 2020/21:79). Utskottet, som bidrog till beredningen av ärendet med ett yttrande genom ett protokollsutdrag till justitieutskottet (prot. 2020/21:11), konstaterar att även denna del av tillkännagivandet därmed är tillgodosedd. Utskottet ser fram emot ytterligare åtgärder från regeringens sida efter att Direktinvesteringsutredningen slutfört sitt arbete.

Utskottet konstaterar att riksdagens beslut om ett tillkännagivande om en global EU-sanktionsordning för mänskliga rättigheter (skr. 2019/20:115, bet. 2019/20:UU10, rskr. 2019/20:325–326) är tillgodosett genom regeringens beslut att rösta för det rådsbeslut som antogs den 7 december 2020 och som inrättar en rättslig ram inom EU för restriktiva åtgärder mot allvarliga kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna. Därmed instämmer utskottet i uppfattningen att de aktuella riksdagsskrivelserna är slutbehandlade.

När det avslutningsvis gäller tillkännagivandet om en Natooption (prop. 2020/21:30 avsnitt 5, bet. 2020/21:UFöU4, rskr. 2020/21:133–134) noterar utskottet att detta enligt skrivelsen bereds inom Regeringskansliet och att de båda riksdagsskrivelserna om tillkännagivandet således inte är slutbehandlade.

Med tanke på att skrivelsens redovisningsperiod sträcker sig fram till utgången av 2020 vill utskottet markera att dess uppfattning är att riksdagsskrivelserna inte heller är slutbehandlade vid tiden för justeringen av detta yttrande. I övrigt hänvisar utskottet till riksdagens beslut den 21 april 2021 om ett tillkännagivande till regeringen om förtydligande av Sveriges säkerhetspolitiska linje (skr. 2020/21:56, bet. 2020/21:UFöU5, rskr. 2020/21:252–253).

Riksdagsstyrelsens redogörelse

Utskottets genomgång av riksdagsstyrelsens redogörelse har gett upphov till två iakttagelser.

Den första gäller den riksdagsskrivelse om ett beslut inom utskottets område som överlämnats till riksdagsstyrelsen, dvs. skrivelse 2019/20:226 om betänkande 2019/20:UU12 Interparlamentariska unionen (IPU). Detta är sedan 2012 ett årligt återkommande ärende som väcks genom att riksdagsstyrelsen överlämnar den svenska IPU-delegationens verksamhetsredogörelse som en redogörelse till riksdagen. IPU-delegationen är inte ett riksdagsorgan i riksdagsordningens mening och har därför, till skillnad från riksdagsstyrelsen, inte möjlighet att väcka riksdagsärenden. Ordningen, som har sanktionerats i förarbeten till riksdagsordningen, har motiverats av en önskan att synliggöra delegationens verksamhet och att i högre grad integrera det internationella engagemanget med riksdagens övriga verksamhet (redog. 2011/12:RS5). Riksdagsstyrelsens IPU-redogörelse behandlas av utrikesutskottet i ett betänkande och läggs efter ärendedebatt i kammaren genom riksdagens beslut till handlingarna. Beslutet meddelas riksdagsstyrelsen genom en riksdagsskrivelse med vilken utskottets betänkande överlämnas.

Liksom föregående år är utskottet benäget att dela riksdagsstyrelsens bedömning att riksdagsskrivelsen med anledning av riksdagens beslut att lägga IPU-redogörelsen till handlingarna kan anses vara slutbehandlad. För framtiden vill emellertid utskottet uppmärksamma det något otydliga i att göra denna bedömning med hänvisning till riksdagens beslut att lägga riksdagsstyrelsens behandlade redogörelse till handlingarna. Det betyder att det beslut som riksdagsskrivelsen avser, och som alltså föregår den, också är det beslut med vilket riksdagsskrivelsen anses vara slutbehandlad. Utskottet erinrar om att riksdagsordningen inte förutser att beslut med anledning av en redogörelse nödvändigtvis ska meddelas genom en riksdagsskrivelse såvida inte beslutet kräver verkställighet (11 kap. 21 § riksdagsordningen). Utskottet ifrågasätter emellertid inte att det skickas en skrivelse till riksdagsstyrelsen med anledning av beslutet om IPU-redogörelsen. Däremot ser utskottet framför sig att styrelsen skulle kunna överväga att vidta någon form av åtgärd med anledning av skrivelsen. En sådan åtgärd skulle t.ex. kunna vara att styrelsen överlämnar det betänkande som skrivelsen avser till den svenska IPU-delegationen. På så sätt skulle IPU-delegationen, vilken tillhandahåller underlaget för riksdagsstyrelsens IPU-redogörelse till riksdagen, få utskottets betänkande till sina

handlingar för beaktande. En sådan formell återkoppling skulle enligt utskottet kunna främja den integrering av delegationens arbete och riksdagens övriga verksamhet som är ett motiv bakom riksdagens årliga behandling av IPU-redogörelsen.

Den andra iakttagelsen som utskottet gjort gäller uppgiften att verkställa riksdagens budgetbeslut. I utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, som behandlas av utrikesutskottet, ingår anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete. Riksdagens beslut om anslaget baseras på ett förslag från Riksrevisionen som är inkluderat i regeringens budgetproposition.

Bestämmelsen om riksdagens skrivelser anger att riksdagsbeslut som kräver verkställighet ska meddelas det organ som ska verkställa beslutet samt att riksdagens beslut med anledning av en proposition eller en framställning alltid ska meddelas regeringen respektive det organ som har lämnat framställningen (11 kap. 21 § riksdagsordningen). Det är således i sin ordning att en riksdagsskrivelse om det budgetbeslut som gäller utgiftsområde 7 lämnas till regeringen och, med anledning av anslaget 1:5, till Riksrevisionen. Beslutet för budgetåret 2021 har meddelats genom riksdagsskrivelse 2020/21:125 respektive 2020/21:126.

Utskottet har följt upp besluten om utgiftsområde 7 för budgetåren 2020 och 2021 genom regeringens beslutade regleringsbrev till myndigheter under regeringen när det gäller anslagen 1:1–1:4 och 1:6. Anslaget 1:5 till Riksrevisionen, som är en av riksdagens myndigheter, omfattas i stället av det anslagsdirektiv för Riksrevisionen som riksdagsstyrelsen ska anta enligt 2 § första stycket 3 lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen (dnr 645-2020/21 anslagsdirektiv för budgetåret 2021).

Anslagsdirektivet för Riksrevisionen omnämns i riksdagsstyrelsens redogörelse. Det omnämns emellertid enbart i redovisningen för behandlingen av den riksdagsskrivelse som överlämnas till riksdagsstyrelsen med anledning av riksdagens beslut om konstitutionsutskottets betänkande om utgiftsområde 1 Rikets styrelse, inom vilket anslaget för Riksrevisionens förvaltningsutgifter behandlas.

Utskottet noterar att riksdagsstyrelsen genom anslagsdirektivet för Riksrevisionen står för ett led i verkställigheten även av riksdagens beslut om anslag 1:5 inom utgiftsområde 7. Det skulle enligt utskottet kunna bidra till tydlighet i styr- och ansvarskedjan om även riksdagsstyrelsen framöver skulle meddelas riksdagens beslut om utgiftsområde 7 genom en skrivelse, som således kommer att redovisas för riksdagen i riksdagsstyrelsens redogörelse för behandlingen av riksdagsskrivelser.

Stockholm den 22 april 2021

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Hans Wallmark (M), Olle Thorell (S), Hans Rothenberg (M), Jamal El-Haj (S), Kerstin Lundgren (C), Håkan Svenneling (V), Margareta Cederfelt (M), Björn Söder (SD), Lars Adaktusson (KD), Annika Strandhäll (S), Fredrik Malm (L), Mats Nordberg (SD), Camilla Hansén (MP), Magnus Ek (C), Diana Laitinen Carlsson (S) och Sara Gille (SD).